

ÅRSPLAN I NORSK – 6. TRINN
RYE SKOLE
2018/2019

TI D	EMNE	DELMÅL	LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER								
			Høy måloppn åelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse						
A U G U S T	Repetisjon av ord-klasser og bruk av ordbok. Lesemotivasjon. Mål. Egenvurdering.	• Vite forskjellen på ordklassene verb, substantiv og adjektiv • Regler for hvordan vi skriver lang og kort vokallyd - dobbelt og enkelt m - ord med diftong - ord som slutter på d - ord som slutter på g • Kunne slå opp og bruke ordlista • Bli kjent med nye lærebøker • Motivere til lesing og skriving	Høy måloppnåelse • Eleven skal vite forskjellen på ordklassene verb, substantiv og adjektiv • Eleven skal vite regler for hvordan vi skriver lang og kort vokallyd - dobbelt og enkelt m - ord med diftong - ord som slutter på d - ord som slutter på g • Eleven skal kunne slå opp og bruke ordliste • Eleven skal kunne velge seg bøker som han/hun har lyst til å lese • Eleven skal kunne dele leseopplevelser • Eleven skal kunne reflektere over egen læring.								
	Læringsstrategier :										
	Detaljlesing Høyttanking Kort og godt-setninger Koselesing Læringsskjema Logg Oversiktslesing	KOMPETANSEMÅL LK 06:									
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Muntlig kommunikasjon</th> <th>Skriftlig kommunikasjon</th> <th>Språk, litteratur og kultur</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>- lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten - referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst</td> <td>- utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap</td> </tr> </tbody> </table>	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur		- lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten - referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst	- utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap			
	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur								
	- lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten - referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst	- utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap									
	Begreper: Detaljlesing, høyttanking, kort og godt-setninger, koselesing, logg, oversiktslesing, personkart, tankekart,										
	Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke						

					digitale verktøy	
	Gi hverandre respons	Svare på oppgaver, og kunne benytte egnede læringsstrategier i arbeidet	-bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker -			

TI D	EMNE	DELMÅL	LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER

S E P T E M B E R	Kommunikasjon Enveis- og toveiskommunikasjon Mottakerbevissthet Skriftlig og muntlig kommunikasjon Leselyst Lesekunnskap Repetisjon strategier Verb	• Kunne fortelle hva som menes med kommunikasjon • Forklare hvordan du kommuniserer enveis og toveis • Forklare hvorfor det er viktig å ta hensyn til mottakeren • Fortelle om likheter og forskjeller ved skriftlig og muntlig kommunikasjon • Dele leseopplevelser med andre • Vite om og ta i bruk ulike lesestrategier. • Kunne bøye verb i flere tider • Vite hva som menes med uregelrette og regelrette verb • Kunne skrive en enkel faktatekst etter kriterier, finne stoff på Internett, og levere oppgaven på It's Learning • Skrive brev etter anvisning, kriterier og eksempel			Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
		<u>Høy måloppnåelse</u>					
		• Du skal kunne forklare hvordan vi kommuniserer enveis og toveis • Du skal kunne forklare hvorfor det er viktig å ta hensyn til mottakeren • Du skal kunne fortelle om noen likheter og forskjeller mellom skriftlig og muntlig kommunikasjon • Du skal kunne bruke tabell når du sammenligner • Du skal kunne bøye verb i flere tider • Du skal kunne vite forskjellen på uregelrette og regelrette verb • Du skal kunne vite hva som er imperativsformen til et verb					
		• Du skal kunne lese og uttrykke forståelse og leseopplevelser • Du skal kunne bruke varierte lesestrategier for å lese ulike typer tekst i ulikt tempo • Du skal kunne referere og oppsummere tekster • Du skal kunne presentere egne leseerfaringer • Du skal kunne vurdere sterke og svake sider ved egne og andres tekster • Du skal kunne bruke biblioteket og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte • Du skal kunne skrive en enkel faktatekst etter kriterier, finne stoff på Internett, og levere oppgaven på It's Learning					
	<u>Læringsstrategier:</u>	KOMPETANSEMÅL LK 06:					
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur			
	Detaljlesing Høyttenking Kort og godt-setninger Koselesing Lærings skjema Logg Oversiktslesing Personkart Tankekart Tekstspørsmål Tokolonne-notat Understreking	- presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy - vurdere andres muntlige framføringer ut fra faglige kriterier	- lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten - referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst	- utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap			
		<u>Begreper:</u> Detaljlesing, høyttenking, kort og godt-setninger, koselesing, lærings skjema, logg, oversiktslesing, personkart, tankekart, Tekstspørsmål, tokolonne-notat, understreking					

	Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy	
	Diskutere valg av lesestrategier. Snakke om noe man har lest, sammenfatte og referere.	-Svare på oppgaver, og kunne benytte egne læringsstrategier i arbeidet. -Lage plakater til kantina -Skrive brev til en 2.klassing	-bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker -Lese fagtekst, bruke ulike lese – og læringsstrategier.	Kunne lese av tabeller og diagrammer i multimodale tekster -lage regnskap til kantina Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo	-Kunne lage tabell på pc, og bruke denne i læringsarbeidet. -bruke biblioteket og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte -skrive en tekst på pc og levere oppgaven på It's Learning	• Du skal kunne lytte til andre, uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres • Du skal kunne drøfte og vurdere skjønnlitterære tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og med forståelse for språk og innhold • Du skal kunne forklare noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk • Du skal kunne skrive et brev etter kriterier, og levere oppgaven på It's Learning

TID	EMNE	DELMÅL	LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER

O K T O B E R	Tydlig og utydelig kommunikasjon Fingerregler for gode samtaler Rollespill Leseledeuke	• Nevne noen eksempler på når det kan være lett og vanskelig å snakke med hverandre • Kunne 5 fingerregler for gode samtaler • Delta i rollespill og ”gå inn i en rolle”. • Kunne lese og dele leseopplevelser med andre • Kunne framføre innholdet fra ei bok klassen har lest i leseledeuka, og lage en plakat som illustrerer boka.			Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
		KOMPETANSEMÅL LK 06:					
	Læringsstrategier:	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur			
	Tankekart Læringsamtale Skumlesing Nærlesing Rollespill Drama Opplesing Lytte Framføring Respons	-Opptre i ulike roller gjennom drama-aktiviteter, opplesing og presentasjon -lytte til og videreutvikle innspill fra andre og skille mellom meninger og fakta	- lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten - referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst	Vurdere tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og med forståelse for språk og innhold			
		Begreper: misforståelse, krangel, konflikt, rollespill, improvisasjon, kroppsspråk, mimikk					
		Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy	
	Uttrykke forståelse og leseopplevelse. Drøfte og vurdere tekster. Sette seg inn i ulike roller. Drøfte og løse konflikter. Arbeide med rollespill for å bedre kommunikasjonen.	- referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst. Lage plakat til leseledeuka.	Lese tekster i ulike sjangre. Bruke varierte lesestrategier -Kunne lese	Vi halverer og dobler oppskrift er i mat og helse. Vi	Bruke digitale informasjonskanaler.		
		Høy måloppnåelse • Du skal kunne nevne noen eksempler på når det kan være lett, og når det kan være vanskelig å kommunisere med andre. • Du skal kunne fem fingerregler for gode samtaler • Du skal kunne delta i et rollespill • Du skal kunne bruke rollespill i ulike situasjoner • Du skal kunne velge deg bøker som du har lyst til å lese • Du skal kunne dele leseopplevelser					

			og forstå en oppskrift (mat og helse)	forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo			
TID	EMNE	DELMÅL			LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER		
O K T	Sammenheng og variasjon i tekster Overskrift Avsnitt Pronomen	• Forklare og skape variasjon i tekster • Bruke bindeord, avsnitt, skilletegn riktig. • Bruke anførselstegn og kolon. • Vite forskjellen på leddsetninger og helsetninger • Vite hvilke ord som er pronomen.			Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse

O B E R	Verbtider Bindeord Leddssetning og helsetning Skilletegn	KOMPETANSEMÅL LK 06:			Høy måloppnåelse: • Du skal kunne forklare hvordan du kan skape sammenheng i en tekst • Du skal kunne skrive en tekst med variasjon i valg av ord og setningsbygning • Du skal kunne fortelle om forskjeller på leddssetninger og helsetninger • Du skal kunne forklare hva du bruker skilletegn til • Du skal kunne bruke skilletegn når du skriver setninger • Du skal kunne forklare hva et pronomen er • Du skal kunne fortelle hvilke ord som tilhører ordklassen pronomen • Du skal kunne bruke pronomen når du skriver tekster
/ N O V E M B E R	Læringsstrategier:	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur	
	Tankekart Læringsamtale Skumlesing Nærlesing Detaljlesing Høyttenking Oversiktslesing Understreking Pararbeid	- presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy	-mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygning og funksjonell tegnssetting. -skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt	-utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap -gi eksempler på noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk -sammenligne språk og språkbruk i tekster på bokmål og nynorsk	
		Begreper: oppsett, avsnitt, sammenheng i tekst, variasjon i tekst, helsetning, leddssetning, skilletegn, punktum, spørretegn, utropstegn, komma, kolon, anførselstegn, pronomen			
	Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy
	Uttrykke forståelse og leseopplevelse. Drøfte og vurdere tekster.	- referere, oppsummere og reflektere over	-bruke forskjellige former for digitale og	Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse.	Bruke digitale informasjonskanaler.

		hovedmomenter i en tekst.	papirbaserte ordbøker -Lese fagtekst, bruke ulike lese – og læringsstrategier -Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse)	Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo		

TID	EMNE	DELMÅL	LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER

N O V E M B E R	Oversikt og detaljer Styrkenotat	• Kunne sortere informasjon i overskrifter, underoverskrifter og detaljopplysninger • Lage styrkenotat			Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
		KOMPETANSEMÅL LK 06:			Høy måloppnåelse: • Du skal ha lest og snakket om forskjellige tekster • Du skal kunne sortere informasjon i overskrifter, underoverskrifter og detaljopplysninger • Du skal kunne lage styrkenotat • Du skal kunne tenke over hva og hvordan du har lært		
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur			
		- presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med digitale verktøy	-mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygning og funksjonell tegnsetting.	-utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap			
			-skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt				
	Begreper: overskrift, underoverskrift, detaljopplysninger, styrkenotat, styrke 1, styrke 2, styrke 3						
	Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy		

	Uttrykke forståelse og leseopplevelse. Drøfte og vurdere tekster. Forklare hva avsnitt gjør med tekstene -forklare forskjellen på hel-og leddsetn. Og ha fokus på skilletegn	- referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst. -Skrive tekster med avsnitt. -binde sammen setninger med bindeord -vi arbeider med oppbygging av setninger	-bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker -Lese fagtekst, bruke ulike lese – og læringsstrategier . -Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse)	Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo	-Gjøre en undersøkelse på PC -bruke biblioteket og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte	

TID	EMNE	DELMÅL			LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER		
D E S E M B E R	Skriveprosess Sjangerkunnskap Venndiagram	• Vite hva som menes med skriveprosess • Kjenne igjen ulike sjangertyper og skrive tekster. • Lese ulike typer tekster • Kunne lage og bruke venndiagram • Lære å lage en faktatekst etter kriterier • Skrive dikt med juletema			Høy måloppn åelse	Middels måloppnåel se	Lav måloppnåelse
					Høy måloppnåelse: • Du skal kunne skrive logg over din egen skriveprosess • Du skal kunne vite hva som menes med sjanger • Du skal ha lest og snakket om forskjellige tekster • Du skal kunne skrive et dikt med gitt tema • Du skal kunne vite noe om sjanger og hvordan sjangerkunnskap kan gjøre lesing lettere • Du skal kunne lage og bruke et venndiagram • Du skal kunne tenke over hva og hvordan du har lært • Du skal kunne skrive en faktatekst etter kriterier, finne stoff på Internett, og levere oppgaven på It's Learning		
		Læringsstrategier:	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur		
	Sjangerkunnskap Venndiagram Læringssamtale Skumlesing Nærlesing Detaljlesing Høyttenking Oversiktslesing Understreking Loggskrivning Sortering av informasjon Pararbeid	- presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy	-lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten. - referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst - skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt -gi tilbakemelding på andres tekster ut fra faglige kriterier og bearbeide egne tekster på bakgrunn av tilbakemeldinger -bruke digitale kilder og verktøy til å lage sammensatte tekster med hyperkoplinger og varierte estetiske virkemidler	-utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap -bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker -lese og uttale stedsnavn som inneholder spesielle nordsamiske bokstaver, og kjenne til enkelte ord og uttrykk på ett av de samiske språkene -sammenligne språk og språkbruk i tekster på bokmål og nynorsk			

Begreper: skriveprosess, sjanger, skjønnlitteratur, sakprosa

Å kunne uttrykke seg muntlig

- presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy

Å kunne uttrykke seg skriftlig

-skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt
-Du skal kunne skrive en faktatekst etter kriterier, finne stoff på Internett, og levere oppgaven på It's Learning.
-Kunne lage venndiagram
-Kunne skrive en logg.

Å kunne lese

Lese fagtekst, bruke ulike lese- og læringsstrategier, lese sammensatte tekster (med tabell)
høytlesing.
-Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse)

Å kunne regne

Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse.
Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo

Å kunne bruke digitale verktøy

-Kunne lage tabell på pc, og bruke denne i læringsarbeidet.
-bruke biblioteket og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte
-skrive en tekst på pc og levere oppgaven på It's L

TID	EMNE	DELMÅL	LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER		
J A N U A R	Fortellerkunst Humortekster Utvidet tankekart Biodikt Lage fadderbøker til 1. klassingene som skal starte på Rye til høsten	• Kunne fortelle med innlevelse. • Kunne lage utvidet tankekart • Kunne lage styrkenotat • Kunne lage biodikt • Kunne nevne minst tre ting som kan gjøre en tekst morsom • Skrive pent – ta seg tid til forming av bokstaver, slik at de blir i riktig høyde.	Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
		KOMPETANSEMÅL LK 06:	Høy måloppnåelse:		
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur	
		-opptre i ulike roller gjennom drama-aktiviteter, opplesing og presentasjon	-skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt	-presentere egne tolkinger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barne- og ungdomslitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk	
		Læringsstrategier:			
		Venndiagram Utvidet tankekart Biodikt Styrkenotat Skumlese Nærlese Letelese Pararbeid	-vurdere andres muntlige framføringer ut fra faglige kriterier -uttrykke seg med et variert ordforråd tilpasset kommunikasjonssituasjonen -presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy	• Du skal kunne kjenne en fortelling så godt at du kan fortelle den med innlevelse • Du skal ha lest og snakket om forskjellige tekster og bilder • Du skal kunne lage og bruke utvidet tankekart • Du skal kunne lage styrkenotat • Du skal kunne lage biodikt til tekster • Du skal kunne nevne minst tre ting som kan gjøre en tekst morsom • Du skal kunne tenke over hva og hvordan du har lært • Du skal skrive pent –forming av bokstaver, slik at de blir i riktig høyde. • Du skal kunne tilpasse innholdet i fadderboka slik at den passer for 1. trinn	
		Begreper: fortellertriks, fortellerkunst, mimikk, biodikt, karaktertrekk, hurtigskrivning, loggskrivning			

Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy
presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy. Presentere biodikt. Presentere faktatekst etter kriterier. Fortelle en historie med innlevelse. Kunne vurdere andres presentasjoner ut fra kriterier.	-skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt. Kunne sortere informasjon ved å bruke styrkenotat. Kunne lage fadderbok tilpasset mottakeren	-Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse) Å kunne lese en tekst så godt at den kan gjenfortelles. Å lese slik at du kan svare på spørsmål fra teksten	Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo	-bruke biblioteket og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte. Eks. faktatekst på powerpoint.

TID	EMNE	DELMÅL	LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER			
F E B R U A R / M A R S	Fortellinger Fortellermåter Høydepunkt Dobbel konsonant Fem grunnleggende spørreord Informasjonsnotat Lese kart	● Bygge ut en fortelling ● Bruke ulike fortellermåter når du skriver ● Skrive fortelling med høydepunkt. ● Forenkle dobbel konsonant ● Kunne de fem grunnleggende spørreordene og bruke dem til å lage informasjonsnotat ● Øve på å lese kart og register	Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse	
		KOMPETANSEMÅL LK 06:	Høy måloppnåelse:			
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur		
	Læringsstrategier:	-opptre i ulike roller gjennom drama-aktiviteter, opplesing og presentasjon -presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy -vurdere andres	-lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten. -referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst. -forstå og tolke opplysninger fra flere uttrykksformer i en sammensatt tekst -mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygning og funksjonell tegnsetting -skrive sammenhengende med personlig og funksjonell håndskrift, og bruke tastatur på en	-utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper	● Du skal kunne bygge ut en fortelling ● Du skal kunne bruke ulike fortellermåter når du skriver en fortelling ● Du skal kunne skrive en fortelling med høydepunkt ● Du skal kunne forklare hva det er å forenkle dobbeltkonsonant ● Du skal kunne forenkle dobbeltkonsonant i ord ● Du skal ha lest og snakket om forskjellige tekster ● Du skal kunne de fem grunnleggende spørreordene og bruke dem til å lage informasjonsnotat ● Du skal ha øvd på å lese kart og register ● Du skal kunne tenke over hva og hvordan du har lært	

	muntlige framføringer ut fra faglige kriterier	hensiktsmessig måte -skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt -skrive fortellende, beskrivende, reflekterende og argumenterende tekster etter mønster av eksempeltekster og andre kilder, og tilpasse egne tekster til formål og mottaker -gi tilbakemelding på andres tekster ut fra faglige kriterier og bearbeide egne tekster på bakgrunn av tilbakemeldinger	fra grammatikk og tekstkunnskap		
	Begreper: fortellemåter, replikker, skildring, handlingsreferat, tankereferat, høydepunkt, spenningskurve, spørreord, målestokk, lengdegrad, breddegrad, register				
	Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy
	Diskutere oppbyggingen av en fortelling, diskutere begynnelse. Diskutere konflikt, spenningstopp og bruken av ”jeg” eller ”han\hun” som forteller, gi respons	Lage skriveplan, skrive fortelling med begynnelse, midtdel, slutt, konflikt og spenningstopp, skrive med 1. og 3. persons forteller	-Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse) Lese fagtekst, lese skjønnlitterære tekster, lese høyt	Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo	Bruke retteprogram på PC.

TID	EMNE	DELMÅL			LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER		
M A R S	Dramatisering og teaterforestilling (forestilling 5-7)	Lage og delta på dramatiseringer Gi respons på dramatisering			Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
	Konjunksjoner Subjunksjoner	Forklare hva konjunksjoner og subjunksjoner er, og bruke slike ord til å binde sammen tekst					
		KOMPETANSEMÅL LK 06:			Høy måloppnåelse:		
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur	Du skal ha lagd og deltatt i en dramatisering Du skal kunne variere stemmen når du leser eller framfører Du skal kunne gi respons på en dramatisering Du skal ha sett en teaterforestilling Du skal kunne forklare hva konjunksjoner er Du skal kunne forklare hva subjunksjoner er Du skal kunne bruke konjunksjoner og subjunksjoner til å binde sammen en tekst		
		Læringsstrategier:	-lytte til og videreutvikle innspill fra andre og skille mellom meninger og fakta -uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres -bruke sang, musikk og bilder i framføringer og presentasjoner -opptre i ulike roller gjennom drama-aktiviteter, opplesing og presentasjon	-bruke digitale kilder og verktøy til å lage sammensatte tekster med hyperkoblede og varierte estetiske virkemidler	-sammenligne talemål i eget miljø med noen andre talemålsvarianter og med de skriftlige målformene bokmål og nynorsk. -presentere egne tolkinger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barne- og ungdomslitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk		
	Lese høyt Nærlese Letelese Pararbeid Gruppearbeid						

		-presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy -vurdere andres muntlige framføringer ut fra faglige kriterier	-mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygning og funksjonell tegnsetting	-vurdere tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og med forståelse for språk og innhold -utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap	
		Begreper: dramatisering, teaterforestilling, scene, kulisser, rekvisitter, kroppsspråk, roller, replikker, sceneanvisninger			
Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy	
Snakke om skjønnlitteratur, lytte til andre Uttrykke forståelse og leseopplevelse. Drøfte og vurdere tekster. Sette seg inn i ulike roller. Drøfte og løse konflikter.	Skrive om litteratur, gi uttrykk for meninger	-Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse) Lese, tolke og forstå ulike skjønnlitterære tekster	Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo		

TID	EMNE	DELMÅL			LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER		
A P R I L	Ord Arveord Låneord Slang Tegneseriefigurer Fortellemåte Mellom bildene Interjeksjoner Tegneserier	• Forklare forskjellen på arveord og låneord • Vite hvordan du finner betydningen av fremmedord • Forklare hva slang er. • Lage tegneserier • Ta i bruk snakkebobler, tekstbobler, tankebobler og tegninger • Forklare hva som menes med interjeksjoner og bruke slike ord i tekster • Kunne minst tre virkemidler som er vanlige i tegneserier			Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
		KOMPETANSEMÅL LK 06:			Høy måloppnåelse:		
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur	• Du skal kunne forklare forskjellen på arveord og lånord • Du skal kunne vite hvordan du finner betydningen av et fremmedord • Du skal kunne forklare hva slang er • Du skal kunne lage en tegneserie • Du skal kunne forklare hva vi bruker snakkebobler, tankebobler, tekstbobler og tegninger til i tegneserier • Du skal kunne forklare hva interjeksjoner er, og hvordan de brukes • Du skal kunne bruke interjeksjoner i tekster		
		Læringsstrategier:					
		Nærlese Letelese	-lytte til og videreutvikle innspill fra andre og skille mellom meninger og fakta	-mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygning og funksjonell tegnsetting -lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og	-gi eksempler på noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk -sammenligne språk og språkbruk i tekster på bokmål og nynorsk -sammenligne talemål i eget miljø med noen andre		

		-uttrykke og grunnngi egne standpunkter og vise respekt for andres	nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten -forstå og tolke opplysninger fra flere uttrykksformer i en sammensatt tekst -eksperimentere med skrivning av enkle tekster på sidemål -bruke digitale kilder og verktøy til å lage sammensatte tekster med hyperkoplinger og varierte estetiske virkemidler	talemålsvarianter og med de skriftlige målformene bokmål og nynorsk -vurdere tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og med forståelse for språk og innhold -utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap	● <u>Du skal ha lest og snakket om både tekster og bilder i noen tegneserier</u> ● <u>Du skal kunne nevne minst tre virkemidler som er vanlige i tegneserier</u> ● <u>Du skal ha lest noe om og noe av InkaLill</u> ● <u>Du skal kunne tenke over hva og hvordan du har lært</u>
	Begreper: arveord, lånord, slang, fremmedord, synonym, interjeksjoner, utropsord, svarord, virkemidler				
	Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy
	Snakke om tekster og valg av ulike lesestrategier	Lage sammensatte tekster, lage tegneserier	Lese bilder, tegneserier, aviser, digitale tekster, nærlese, skumlese, letelese. -Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse)	Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo	Hente informasjon fra internett, lese digitale tekster

TID	EMNE	DELMÅL			LÆRINGSKJENNETEGN/ VURDERINGSKRITERIER		
M A I / J U N I	Massemedier Kildekritikk Aviser Reportasjer Intervju Substantiv	• Forklare hva massemedier er • Forklare hvorfor det er viktig å være kildekritisk • Sette sammen avisforside • Forklare hva reportasje er • Forklare begrepene ingress, brødtekst og bildetekst • Lage tokolonne-notat • Skrive reportasje • Lage gode spørsmål, samt forberede, gjennomføre og skrive et intervju. • Forklare forskjellen på konkrete og abstrakte substantiv.			Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
		KOMPETANSEMÅL LK 06:			<u>Høy måloppnåelse:</u>		
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon		Språk, litteratur og kultur		
		-lytte til og videreutvikle innspill fra andre og skille	-lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten -referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst		-vurdere tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og		
		Læringsstrategier: Tankekart Utvida tankekart				• Du skal kunne forklare hva massemedier er, og hvilken nytte vi har av dem • Du skal kunne fortelle hvorfor det er viktig å være kritisk til massemedier • Du skal kunne sette sammen en avisforside • Du skal kunne forklare hva en reportasje er • Du skal kunne forklare begrepene ingress, brødtekst og bildetekst • Du skal kunne forklare hvorfor den viktigste informasjonen står først i en nyhetsreportasje	

Venndiagram Tokolonne-notat	mellom meninger og fakta -uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres -opptre i ulike roller gjennom drama-aktiviteter, opplesing og presentasjon	-forstå og tolke opplysninger fra flere uttrykksformer i en sammensatt tekst -bruke digitale kilder og verktøy til å lage sammensatte tekster med hyperkopliger og varierte estetiske virkemidler -velge ut og vurdere informasjon fra bibliotek og digitale informasjonskanaler -mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygning og funksjonell tegnsetting -skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt -skrive fortellende, beskrivende, reflekterende og argumenterende tekster etter mønster av eksempeltekster og andre kilder, og tilpasse egne tekster til formål og mottaker -gi tilbakemelding på andres tekster ut fra faglige kriterier og bearbeide egne tekster på bakgrunn av tilbakemeldinger	med forståelse for språk og innhold -kjenne til opphavsrettslige regler for bruk av kilder -bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker	● Du skal kunne lage et tokolonne-notat til en reportasje ● Du skal kunne skrive en reportasje ● Du skal kunne lage gode spørsmål til et intervju ● Du skal kunne forberede, gjennomføre og skrive ut et intervju ● Du skal kunne forklare forskjellen på konkrete og abstrakte substantiv ● Du skal kunne vite hva utelleglige substantiv er
	Begreper: massemedier, ytringsfrihet, sensur, kildekritikk, layout, reportasje, spalte, ingress, brødtekst, reporter, bildetekst, tokolonne-notat, intervju, intervjuobjekt, konkrete, abstrakte, utelleglige substantiv			
Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy
Intervjue hverandre, lage rollespill, diskutere hva som er gode intervju spørsmål. Diskutere hvorfor journalister ofte bruker flere kilder	Lage intervju spørsmål, skrive liksom intervjuer ut fra sanger Skrive et intervju som en sammensatt tekst, skrive en artikkel ut fra flere intervjuer	Lese fagtekster, sammensatte tekster, avistekster, tankekart, sanger og instruksjoner, lese høyt. -Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse)	Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo	Bruke internett til å finne opplysninger om et intervjuobjekt eller et tema, lage en sammensatt tekst på PC.

TID	EMNE	DELMÅL	LÆRINGSKJENNETEGN/

					VURDERINGSKRITERIER		
					Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
J U N I	Repetisjon Prosjekt?	• Bli tryggere på usikkert stoff. • Hvorfor vi har regler for rettskriving • Regler for hvordan vi skriver - kj-lyden - sj-lyden - v-lyden - å-lyden • Om spørreord • Om dobbel konsonant			Høy måloppnåelse: • Skrive kj-lyden på to måter. • Skrive sj-lyden på tre måter. • Skrive spørreord og andre ord på hv. • Skrive ord med kort og lang å -lyd. • Forskjellen på enkel og dobbel konsonant • Skrive ord med stum g riktig • Bruke ordbok når du er usikker på hvordan et ord staves. • Kunne bruke retteprogram på data. • Lese sakprosa og skjønnlitterære tekster. • Drøfte og vurdere skjønnlitterære tekster gjennom oppgaver i leseboka. • Kunne bruke lesestrategiene, skumlese, nærlese, letelese og BISON-oversikt til ulike typer tekst. • Kunne finne ulike bøker av forskjellige forfattere på biblioteket. • Kunne presentere en bok for andre, muntlig og skriftlig. • Kunne gi uttrykk for egen mening i skriftlig arbeid. • Kunne lage illustrasjon til tekst. • Kunne lese og forstå tekst på dansk/svensk. • Skrive dikt. • Kunne lese og forstå en oppskrift		
		KOMPETANSEMÅL LK 06:					
		Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur			
	Læringsstrategier:	Lytte til og videreutvikle innspill fra andre og skille mellom meninger og fakta. -Uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres. -Uttrykke seg med et variert ordforråd tilpasset kommunikasjonssituasjonen.	Mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygning og funksjonell tegnssetting. -Lese enkle tekster på svensk og dansk og gjengi og kommentere innholdet.	Gi eksempler på noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk. -Utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap. -Bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker.			
	Skumlese Letelese Nærlese Nøkkelord	Begreper: rettskriving, kj-lyden, sj-lyden, spørreord, å-lyden, vokal, kort vokal, enkel konsonant, dobbel konsonant, sprettord, draord. Skjønnlitteratur, sakprosa,					

Å kunne uttrykke seg muntlig	Å kunne uttrykke seg skriftlig	Å kunne lese	Å kunne regne	Å kunne bruke digitale verktøy
Lese høyt egne og andres tekster, snakke om rettskriving. -Snakke om skjønnlitteratur og sakprosa	Svare på oppgaver, skrive dikt, oppskrifter, fortellinger -Skrive om litteratur, gi uttrykk for meninger.	Lese fagtekster, bruke ordliste. -Lese skjønnlitteratur og sakprosa. -Kunne lese og forstå en oppskrift (mat og helse)	Lære regler og unntak i rettskriving. Lære systemer og bruke logikk. -Vi halverer og dobler oppskrifter i mat og helse. Vi forholder oss til brøk, desiliter og liter, gram og kilo	Bruke retteprogram på PC.

Muntlig kommunikasjon

Hovedområdet muntlig kommunikasjon handler om å lytte og tale i forskjellige sammenhenger. Lytting er en aktiv handling der eleven skal lære og forstå gjennom å oppfatte, tolke og vurdere andres utsagn.

Gjennom forberedt muntlig framføring og spontan muntlig samhandling skal eleven utvikle evnen til å kommunisere med andre og uttrykke kunnskap, tanker og ideer med et variert ordforråd i ulike sjangere. Muntlig kommunikasjon omfatter også å tilpasse språk, uttrykksformer og formidlingsmåte til kommunikasjonssituasjonen.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lytte til og videreutvikle innspill fra andre og skille mellom meninger og fakta
- uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres
- bruke sang, musikk og bilder i framføringer og presentasjoner
- opptre i ulike roller gjennom drama-aktiviteter, opplesing og presentasjon
- uttrykke seg med et variert ordforråd tilpasset kommunikasjonssituasjonen
- presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy
- vurdere andres muntlige framføringer ut fra faglige kriterier

Skriftlig kommunikasjon

Hovedområdet skriftlig kommunikasjon handler om å lese og skrive norsk. Opplæringen omfatter den første lese- og skriveopplæringen og den systematiske videreutviklingen av lese- og skrivekompetansen gjennom hele opplæringsløpet. Opplæringen i lesing skal stimulere elevens lyst og evne til å lese og skrive, og innebærer at eleven skal lese ulike tekster, både for å lære og for å oppleve. Leseopplæringen skal samtidig bidra til at eleven blir bevisst sin egen utvikling som leser og skriver.

Skriving innebærer å uttrykke, bearbeide og kommunisere tanker og meninger i ulike typer tekster og sjangere. S sammensatte tekster er en naturlig del av de tekstene elevene skal lese og utforme. God skriftlig kommunikasjon forutsetter et godt ordforråd, ferdigheter i tekstbygging, kjennskap til skriftspråklige konvensjoner og evne til å tilpasse tekst til formål og mottaker.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten
- referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst
- lese enkle tekster på svensk og dansk og gjengi og kommentere innholdet
- forstå og tolke opplysninger fra flere uttrykksformer i en sammensatt tekst
- mestre sentrale regler i formverk og ortografi og skrive tekster med variert setningsbygging og funksjonell tegnsetting

- skrive sammenhengende med personlig og funksjonell håndskrift, og bruke tastatur på en hensiktsmessig måte
- skrive tekster med klart uttrykt tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt
- skrive fortellende, beskrivende, reflekterende og argumenterende tekster etter mønster av eksempeltekster og andre kilder, og tilpasse egne tekster til formål og mottaker
- eksperimentere med skriving av enkle tekster på sidemål
- gi tilbakemelding på andres tekster ut fra faglige kriterier og bearbeide egne tekster på bakgrunn av tilbakemeldinger
- bruke digitale kilder og verktøy til å lage sammensatte tekster med hyperkoplinger og varierte estetiske virkemidler
- velge ut og vurdere informasjon fra bibliotek og digitale informasjonskanaler

Språk, litteratur og kultur

Hovedområdet språk, litteratur og kultur handler om norsk og nordisk språk- og tekstkultur, også med internasjonale perspektiver. Elevene skal utvikle en selvstendig forståelse av norsk språk og litteratur, og få innsikt i hvordan språk og tekster har endret seg over tid og fortsatt er i endring.

Elevene skal få kunnskap om språket som system og språket i bruk. De skal lese og reflektere over et stort og variert utvalg av eldre og nyere tekster i ulike sjangere og fra ulike medier. I tillegg skal elevene bli kjent med tradisjoner i norsk teksthistorie i et sammenlignende perspektiv mellom nåtid og fortid og i lys av impulser utenfra.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gi eksempler på noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk
- utføre grunnleggende setningsanalyse og vise hvordan tekster er bygd opp ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap
- sammenligne språk og språkbruk i tekster på bokmål og nynorsk
- lese og uttale stedsnavn som inneholder spesielle nordsamiske bokstaver, og kjenne til enkelte ord og uttrykk på ett av de samiske språkene
- sammenligne talemål i eget miljø med noen andre talemålsvarianter og med de skriftlige målformene bokmål og nynorsk
- gi eksempler på og reflektere over hvordan språk kan uttrykke og skape holdninger til enkeltindivider og grupper av mennesker
- presentere egne tolkninger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barne- og ungdomslitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk
- vurdere tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og med forståelse for språk og innhold
- kjenne til opphavsrettslige regler for bruk av kilder
- bruke forskjellige former for digitale og papirbaserte ordbøker

Vedlegg: Kunnskapsløftet – grunnleggende ferdigheter/hovedområde/kompetansemål

GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER				
Kunne uttrykke seg muntlig	Kunne uttrykke seg skriftlig	Kunne lese	Kunne regne i norsk	Kunne bruke digitale verktøy
<i>Å kunne uttrykke seg muntlig</i> i norsk er å ha evnen til å lytte og tale og kunne vurdere elementene i en sammensatt talesituasjon som er en forutsetning for kommunikasjon med andre både når det gjelder sosialt samvær, arbeidsliv og deltakelse i offentlig liv. Samtaler om tekster har en avgjørende betydning for elevenes læring og utvikling. Å tale og lytte er grunnleggende menneskelige aktiviteter som i norskfaget blir videreutviklet gjennom systematisk opplæring i ulike muntlige sjangere og aktiviteter.	<i>Å kunne uttrykke seg skriftlig</i> i norsk er også et ansvarsområde i norskfaget, fra den første skriveopplæringen til den videre skriveopplæringen gjennom 13 år. Skriftligheten i samfunnet er økende, ikke minst gjennom utviklingen av digitale kommunikasjonsformer, og kravet til å mestre skriftlig framstilling i ulike sjangere har blitt større. Skrivning er en måte å utvikle og strukturere ideer og tanker på, men det er også en kommunikasjonsform og en metode for å lære.	<i>Å kunne lese</i> i norsk er en grunnleggende ferdighet som norskfaget tar et særskilt ansvar for gjennom den første leseopplæringen og den videre leseopplæringen som foregår gjennom hele det 13-årige løpet. Lesing er både en ferdighet og en kulturell kompetanse. Å kunne lese omfatter både å kunne finne informasjon i ulike tekster, å lære fag og å oppleve og forstå resonnementer og framstillinger i et bredt spekter av tekstformer. Lesing er avhengig av kulturforståelse, og samtidig utvikler lesing kulturforståelse. Gjennom lesing får elevene del i tekstkulturen, og kan utvikle evnen til å tolke og forstå ulike tekster. Dermed får de erfaringer som gir mulighet for læring og opplevelse og for å forstå seg selv og kunne være deltaker i samfunnet.	<i>Å kunne regne</i> i norsk er en ferdighet som forutsetter et annet språk enn verbalspråket. Men disse språkene har et felles kunnskapsområde når det gjelder begrepsutvikling, logisk resonnement og problemløsning. Det gjelder også forståelse for form, system og komposisjon. Ved lesing av sammensatte tekster og sakprosa blir arbeidet med grafiske framstillinger, tabeller og statistikk viktig for forståelse.	<i>Å kunne bruke digitale verktøy</i> i norsk er nødvendig for å mestre nye tekstformer og uttrykk. Dette åpner for nye læringsarenaer og gir nye muligheter i lese- og skriveopplæringen, i produksjon, komponering og redigering av tekster. I denne sammenheng er det viktig å utvikle evne til kritisk vurdering og bruk av kilder. Bruk av digitale verktøy kan støtte og utvikle elevenes kommunikasjonsferdigheter og presentasjoner.
HOVEDOMRÅDER				
Muntlige tekster	Skriftlige tekster	Sammensatte tekster	Språk og kultur	
Hovedområdet muntlige tekster dreier seg om muntlig kommunikasjon, det vil si å lytte og tale og utforskning av muntlig tekst. Sentralt er utvikling av ulike språklige roller og sjangere og forståelse for hvordan man tilpasser språk og form til mottaker og til formål med teksten. Å lytte og tale er en del av hverdagens omgangsformer og er sentralt for sosial og kulturell kompetanse og for estetisk utfoldelse og opplevelse.	Hovedområdet skriftlige tekster dreier seg om skriftlig kommunikasjon, det vil si å lese og skrive norsk. Lesing og skrivning er parallelle prosesser i den enkeltes læringsforløp. Eleven utvikler skrivekompetanse gjennom å lese og lesekompetanse gjennom å skrive. Dette skjer gjennom arbeid med ulike sjangere på bokmål og nynorsk med økende krav til forståelse for sammenhenger mellom tekstenes form og funksjon. Det arbeides med å stimulere til lese- og skrivekompetanse og til å utvikle elevenes lese- og skrivestrategier i en sammenhengende progresjon gjennom hele det 13-årige løpet. Det er også lagt vekt på elevenes forståelse av sin egen utvikling som leser og skriver.	Hovedområdet sammensatte tekster viser til et utvidet tekstbegrep der tekst kan være satt sammen av skrift, lyd og bilder i et samlet uttrykk. Det innebærer arbeid med tekster som bildebøker, tegneserier, aviser, reklame, nettsider, sangtekster, film og teater. Hovedområdet omfatter både elevenes egen tekstproduksjon og opplevelse, kritisk vurdering og analyse av sammensatte tekster.	Hovedområdet språk og kultur dreier seg om norsk og nordisk språk- og tekstkultur, men med internasjonale perspektiver. Det er lagt vekt på at elever skal utvikle en selvstendig forståelse av norsk språk og litteratur og innsikt i hvordan språk og tekst har endret seg over tid og fortsatt er i endring. Elevene skal få kunnskap om språket som system og språket i bruk i en rekke eldre og nyere tekstformer. De får mulighet til å utforske og oppleve både gode norske forfattere og forfattere fra verdenslitteraturen. I tillegg forholder de seg til tradisjoner i norsk teksthistorie i et sammenlignende perspektiv mellom nåtid og fortid og i forhold til impulser utenfra.	

KOMPETANSEMÅL

- opptre i ulike språkroller gjennom rollespill og drama, opplesing, intervju og presentasjoner
- lytte til andre, uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres
- drøfte hvordan språk kan uttrykke og skape holdninger til enkeltindivider og grupper av mennesker
- drøfte og vurdere skjønnlitterære tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og med forståelse for språk og innhold
- gi en begrunnet vurdering av andres muntlige framføringer
- presentere et fagstoff muntlig med mottakerbevissthet med eller uten hjelpemidler

- lese lengre norske og oversatte skjønnlitterære tekster, barnelitteratur og sakprosa tekster på bokmål og nynorsk og uttrykke forståelse og leseopplevelser
- bruke varierte lesestrategier for å lese ulike typer tekst i ulikt tempo
- referere og oppsummere tekster
- presentere egne leseerfaringer fra skjønnlitteratur og fagbøker skriftlig og muntlig
- gjenkjenne og uttale bokstavene som finnes i samisk alfabet
- skrive sammenhengende med personlig og funksjonell håndskrift
- bruke erfaringer fra egen lesing i skjønnlitterær og sakspreget skrivning
- eksperimentere med ulike språkvarianter i egen skrivning på bokmål og nynorsk, dialekt og gruppespråk
- strukturere tekst etter tidsrekkefølge og tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt
- mestre ortografi, tegnsetting, variert ordforråd og bruk av ulike setningskonstruksjoner
- vurdere sterke og svake sider ved egne og andres tekster
- bruke oppslagsverk og ordbøker
- bruke digitale skriveverktøy i skriveprosesser og i produksjon av interaktive tekster
- bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte
- forklare opphavsrettslige regler for bruk av tekster hentet fra Internett

- arbeide kreativt med tegning og skrivning i forbindelse med lesing
- uttrykke egne tekstopplevelser gjennom ord, tegninger, bilder, musikk og bevegelser
- samtale om hvordan ord og bilde virker sammen i bildebøker og andre bildemedier

- strukturere tekst etter tidsrekkefølge og tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt
- mestre ortografi, tegnsetting, variert ordforråd og bruk av ulike setningskonstruksjoner
- vurdere sterke og svake sider ved egne og andres tekster
- bruke oppslagsverk og ordbøker
- bruke digitale skriveverktøy i skriveprosesser og i produksjon av interaktive tekster
- bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte
- forklare opphavsrettslige regler for bruk av tekster hentet fra Internett